

Zahid Qaralov – 90

Görkəmli pedaqoq, alim, ictimai xadim

Ulu öndər Heydər Əliyevin layiqli silahdaşı, Yeni Azərbaycan Partiyasının “qızıl fondu” hesab olunan məşhur “91-lər” hərəkatının fəal iştirakçısı, YAP-ın yaradıcılarından biri, İdarə Heyəti və Siyasi Şurasının üzvü, Azərbaycan təhsilinin inkişafında misilsiz xidmətləri olan, görkəmli ictimai-siyasi xadim, pedaqoji elmlər doktoru, professor Zahid İbrahim oğlu Qaralov 90 il bundan əvvəl iyulun 10-da dünyaya gəlmişdir.

Qaralov respublikamızda və ondan kənarlarda öz elmi-pedaqoji nailiyyətləri və ictimai fəaliyyəti ilə kifayət qədər məşhur və diqqət mərkəzində idi. O, Azərbaycan SSR Maarif nazirinin müavini vəzifəsində işləyirdi. 1992-ci ildə bir müddət Təhsil Nazirliyinin Ali və Orta İxtisas Təhsili İdarəsində işləyərək onu daha yaxından tanımağa başladım. Hamı onun haqqında xoş sözlər danışdı: Zahid müəllim böyük insan, pedaqoq, alim və əsl vətəndaş idi. O, hər bir insana diqqət və qayğı ilə yanaşmaqda, dinləməkdə böyük səbir və təmkin sahibi idi. Onunla bir dəfə də olsun görüşmüş insanlar bu görüşün onların taleyində yeni bir təkəna, unudulmaz bir xatirəyə, böyük xeyirxahlığa çevrildiyini minnətdarlıqla xatırlayırlar. Bir dəfə mən ondan bunun səbəbini soruşdum. Cavabında: “Mənə yaxşılıqların hamısı təmənnsiz olduğundan, mən də nə edirsəmsə, təmənnsiz edirəm”, – sözlərini eşitdim.

Azərbaycanda fizika və fizikanın tədrisi metodikası elmlərinin yaranması və inkişafında müstəsna xidmətlər göstərmiş, bu sahələrə bir yeniliklər gətirmiş, respublikamızda yüksək ixtisaslı elmi-pedaqoji kadr hazırlığı, elm və təhsil quruculuğu ilə bağlı təşkilatçılıq işinə böyük əmək sərf etmiş, ana dilində ilk dərslik, monoqrafiya əhəməsinə qoyan SSRİ PEA-nın üzvü olmuş ilk azər-

baycanlı alim Abasqulu Abasdadən ata sevgisi və oğul doğmalığı ilə söhbət açırdı. Zahid müəllim, həmişinin zaman-zaman onun müəllimlik peşəsinin sirlərinə yiyələnməsində Abasqulu Abasdadə ilə yanaşı, respublikamızın tanınmış alimləri professor Mehdi Mehdişadən, Məmmədbəy Əfəndiyev, Əhməd Seyidovun, Zəki Kazımşadən, Abdulla Muxtarovun, İbrahim İbrahimovun, Mərdan Muradxanovun, Əhməd Kədəri Zəkizadən, Yusif Əmənzadən, Rəşid Məmmədovun və başqalarının da xatirələrini ehtiramla yad edirdi.

Zahid müəllimin xeyir-duasını aldıqdan sonra 2003-cü ilin mart ayında Azərbaycan Təhsil Problemləri İnstitutunda doktoranturaya qəbul oldum. 2007-ci ildə həvəslə başladığım elmi-tədqiqat işini tamamladım. Mövzu ilə bağlı elm adamları ilə görüşdüm, təhsil müəssisələrində oldum, müxtəlif problemlərin həlli yollarını axtardım. Hər yerdə Zahid müəllimin böyük zəhmətinin bəhrəsi olan, müasirliyi özündə qoruyub saxlamağı bacaran, həmişəyaşar elmi əsərləri, bir də Zahid Qaralov məktəbinin çoxsaylı, layiqli davamçıları qarşıma çıxdılar. Qarşıma çıxan bu böyük ustadla bağlı uzun illər qəlbimdə gəzdirdiyim düşüncələrim belə oldu: Zahid müəllim ilk görüşdə səliqə-səhmanlı, nəzakətli-mehriban, üzü gülər, çöhrəsində Peyğəmbər nuru olan bir insan idi... Ona daha da yaxınlaşdıqca onun dünyagörüşü, alicənab, qürurlu, söhbəti-ürfan sahibi, yeri-göyü sevən, Böyük Yaradana inanan bir adam olduğunu gördüm. İşindən, elmdən danışanda peşəsinin sahibi, nizam-intizamlı, hər yerdən və hər şeydən həli, özü yaratmağı bacaran və yarananlara, Haqqı üz tutanlara və düz danışanlara arxa və rəhbər-böyük olmağı bacaran, Allah yolunu gözləyən bir insan idi... Ruhuna gəldikdə isə doğulduğu torpaq – Borçalı kimi müqəddəs və ətirli, çiçək kimi zərif, kövrək, hala yanan, deyib-gülməyi bacaran, adılərdən adi, sadələrdən sadə, Allaha sığınan bir adam idi...

Bəzən həyatda müəllimlik peşəsinə tam dolğunluğu ilə sərth etmək üçün bütün istədiklərimizi özündə birləşdirə bilən müxtəlif etalonlar axtarırdıq. Zahid müəllim müəllimliyən etalonu idi,

Azərbaycanda Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun bir şeirində olduğu kimi:

Dünya mənim idi, mən olmamışdan, Bilirəm dünyaya mən niyə gəldim. Yazıldı alıma müəllim qisməti, Zamana dərsimi deməyə gəldim.

Bir sözlə, Zahid müəllim dünyaya niyə gəldiyini bilən adam idi. Yaradıcı adamlara məxsusluqla zamana sözünü deməyi bacaran, dərsini deyən Zahid müəllimin böyük və ağır zəhmətinin bəhrəsi olan çoxsaylı elmi-pedaqoji, siyasi və bədii əsərləri onun arxada qalan illərinin xoş xatirələri olmaqla yanaşı, həm də gələcəyə inamla baxan, dövlətimizə və millətimizə gərəkli olan həmişəyaşar ideyaların daşıyıcısıdır.

Zahid Qaralovun yazdığı “Məktəblinin fizika lüğəti” (Azər Abasdadə ilə birlikdə), “Məktəbdə peşə oriyentasiyası üzrə iş”, “Fizikanın tədrisində təlim və tərbiyənin vəhdəti”, “IV-VIII siniflərdə əmək təlimi”(N.Quliyev və N.Şişkinlə birlikdə), “Fizika tədrisinin səmərəliliyinin artırılması yolları”, “Fizika qanunlarının tədrisi”, “Məktəbdə əxlaq tərbiyəsi”, “Məktəblərin tərbiyə nəzəriyyəsi və təcrübəsi”, “Təhsil sisteminə müasir baxış”, onun rəhbərliyi ilə ibtidai siniflər üçün yaradılmış riyaziyyat üzrə tədris kompleksi və digər fundamental əsərləri ona şəraf gətirməklə yanaşı, bu gün də mütəxəssis və tələbələrin stolüstü kitabı olaraq qalmaqdadır. Zahid müəllim 150-dən çox monoqrafiya, dərslik, tədris proqramı, müəllim, valideyn, şagird-tələbə üçün metodiki vəsaitin, 150-dən çox jurnal məqaləsinin, tezislərin, topluların, 500-dən çox qəzet məqaləsinin müəllifi, 80-dən çox namizədlik dissertasiyasının rəhbəri, 15-dən çox isə doktorluq dissertasiyalarına elmi məsləhətçi olmuşdur.

Respublikamızın müstəqillik mübarizəsində Zahid Qaralov əsl ziyalı kimi xalqın önündə oldu. Bu şərfli mübarizədə o, ilk gündən öz layiqli yerini xalqımızın sevimlisi Ulu öndərin yanında tapdı. Onun Heydər Əliyevə olan böyük inam və sevgisi ilə bağlı ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində “Heydər dağına kölgə salmaq olmaz” adlı məqaləsi “İki sahil” və “Səs” qəzetlərində dərc olundu. 7 dekabr 1992-ci ildə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında akademik Ziya Bünyadovun sədrliyi ilə keçirilən ziyalıların konfransında “Naxçıvan Respublikasının

dövlət quruculuğunun və MR Ali Məclisinin sədri Heydər Əlirza oğlu Əliyevin Müdafiəsi Komitəsi” yaradıldı və Zahid Qaralov qurumun sədri seçildi. 1992-ci ilin noyabrda Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması ilə bağlı Naxçıvan şəhərinə uçan 5 nəfərlik təşəbbüs qrupunda Zahid Qaralov da var idi.” 21 noyabr 1992-ci ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransında Zahid müəllim Partiyanın İdarə heyəti və Siyasi Şurasının üzvü seçildi. O, Yeni Azərbaycan Partiyasının yarandığı gündən ömrünün sonunadək Yeni Azərbaycan Partiyası Səbail rayon təşkilatının sədri oldu.

Məhz 15 iyun 1993-cü ildə Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıdışı dövlətimizi və xalqımızı bütün bəlalardan xilas etdi, yeni bir dövrün, inkişaf və tərəqqinin əsasını qoydu. Zahid müəllim 1995-ci ilin oktyabrında ilk demokratik seçkidə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə deputat və Yerli özünüidarə daimi komissiyasının sədri seçilməsinə, həmçinin 2000-ci ildə Milli Məclisə keçirilən ikinci seçkidə təkrar deputat seçilməsinə və Regional məsələlər daimi komissiyasına rəhbərlik etməsinə baxmayaraq, bütün dövrlərdə pedaqoji sahəyə xüsusi diqqət yetirmiş, bu sahədə mövcud olan qlobal problemlərə “Tərbiyə”(üç cild), Məhəmməd Nəsirəddin Tusi: elm, saf əxlaq dünyasına açılan qapı (2 cild), “İdeologiya və mənaəviyyat”, “Əbədiyyətə gedən yollar (Heydər Əliyev barədə)”, “Heydər Əliyevin elmi irsi” (2 cild), “Heydər Əliyev-Milli ləyaqət ölçüsü” kimi yeni-yeni fundamental əsərləri ilə aydınlıq gətirdi və öz layiqli sözünü dedi.

Zahid müəllimin keçdiyi şərfli ömür yolu bu gün bütün Azərbaycan cəmiyyəti tərəfindən böyük ehtiram və hörmətlə xatırlanır, layiqincə qiymətləndirilir, əsl vətəndaş nümunəsi kimi göstərilir. Göstərdiyi gərgin və fədakar əməyinə görə Zahid müəllim sovetlər dönəmində Əməkdar müəllim fəxri adına layiq görülmüş, “Qırmızı Əmək Bayrağı” ordeni ilə, müstəqil Azərbaycan dövləti tərəfindən isə “Şərəf” və “Şöhrət” ordenləri ilə təltif olunmuşdur.

Vidadi ORUCOV,
pedaqogika üzrə elmlər doktoru